

STAVOVSKÝ PREDPIS č. 2

DEONTOLOGICKÝ KÓDEX SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KOMORY

1. Slovenská lekárska komora (ďalej len „Komora“) podľa § 49 ods. 2 písm. e) § 55 ods. 2 písm. a) a prílohy č. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon“) vydáva tento vnútorný predpis komory.
2. Tento kódex obsahuje etické pravidlá správania sa lekára pri výkone povolania lekára a pri plnení profesionálnych povinností. Kódex je prejavom vôle členov komory rozvinúť súčasné etické princípy výkonu povolania lekára v snahe dosiahnuť vysokú kvalitu starostlivosti o pacientov.

I.

Všeobecné ustanovenia

1. Zdravie človeka je najvyšším cieľom činnosti lekára. Povinnosť lekára spočíva v ochrane fyzického a duševného zdravia človeka, zmierňovaní jeho utrpenia, rešpektovaní jeho života a ľudskej dôstojnosti, a to bez diskriminácie z dôvodov pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, zdravotného postihnutia, veku, majetku, rodu alebo iného postavenia.
2. Poslaním lekára je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho a biomedicínskeho vied, s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie a ekonomické možnosti zdravotníckeho zariadenia, v ktorom sa poskytuje zdravotná starostlivosť.
3. Povinnosťou lekára je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach zodpovedný a spoľahlivý a snažiť sa o nezávislosť svojho rozhodovania.
4. Pri výkone povolania je záujem o zdravie pacienta lekárovou najvyššou prioritou.
5. Po celý čas výkonu povolania nesmie lekár ustať v snahe o zvyšovanie svojich odborných vedomostí s cieľom poskytovania starostlivosti o pacienta na najvyššej možnej úrovni.

II.

Lekárska profesionálna nezávislosť a zodpovednosť

1. Lekár sa pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti o zdravie pacienta riadi výlučne odbornými vedomosťami a skúsenosťami, pričom prihliada na rozumné využívanie finančných prostriedkov. V prípade rozporu lekár presadzuje záujem pacienta. Lekár nesmie byť postihovaný administratívne ani hospodársky, ak konal odborne, hospodárne a v záujme pacienta, v prípade postihu pri dodržaní týchto zásad má lekár právo žiadať o pomoc komory.
2. Zodpovednosť lekára za liečenie pacienta je daná súčasnými poznatkami lekárskej vedy a zároveň materiálnymi a technickými podmienkami, za ktorých vykonáva povolanie. Lekár môže odmietnuť vykonať výkon, pre ktorý nie sú splnené materiálne, technické a ekonomické podmienky.
3. Informovaný súhlas pacienta s lekárom odporúčaným zdravotným výkonom nezbavuje lekára zodpovednosti za jeho odborné pochybenie.

III. Profesionálne tajomstvo a mlčanlivosť

1. Lekár je povinný dodržiavať zákonom stanovenú mlčanlivosť vo veciach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom povolania.
2. Lekár je povinný zachovávať profesionálne tajomstvo a mlčanlivosť vo veciach intímneho života pacienta, jeho rodiny a príbuzných, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom povolania, ako aj vo veciach stanovenia diagnózy, prognózy a liečby pacienta.
3. Profesionálne tajomstvo nie je lekár povinný zachovať, ak si pacient praje informovať iné osoby
4. Profesionálne tajomstvo je lekár povinný zachovať pred kolegami lekármi, inými zdravotníckymi pracovníkmi a ostatnými pracovníkmi, ktorí sa nepodieľajú na zdravotnej starostlivosti o pacienta.
5. V prípade vzdelávacích a vedeckých prezentácií musia byť údaje o liečbe interpretované tak, aby nebola rozpoznaná identita pacienta.
6. Lekár umožní prístup médií k pacientovi v zdravotníckom zariadení iba s jeho súhlasom alebo súhlasom jeho zákonného zástupcu. Vedúci zdravotníckych zariadení sú povinní vykonať všetky opatrenia k tomu, aby médiá mali prístup k pacientovi len s jeho súhlasom a po predchádzajúcom prerokovaní s ošetrovujúcim lekárom.
7. Zdravotná dokumentácia musí byť vedená tak, aby za žiadnych okolností nebol umožnený prístup k nej nepovolaným osobám. V prípade povinnosti alebo odôvodnenej potreby je lekár povinný sprístupniť zdravotnú dokumentáciu inému lekárovi formou dočasného poskytnutia k nahliadnutiu tak, aby nedošlo k poškodeniu záujmu pacienta.
8. Lekár nesmie vydávať posudky alebo potvrdenia, ak si je vedomý, že by mohli priniesť pacientovi neoprávnenú alebo nelegálnu výhodu.

IV. Všeobecné pravidlá správania sa lekára

1. Lekár je povinný rešpektovať právo pacienta na výber lekára.
2. Pre akékoľvek diagnostické alebo terapeutické úkony je potrebný informovaný súhlas pacienta, ak zákon nestanovuje inak. Súhlas je možné získať, ak bol pacient lekárom poučený.
3. Lekár, ktorý je v kontakte s chorým alebo zraneným pacientom kedykoľvek alebo na ktoromkoľvek mieste, je povinný poskytnúť mu lekársku pomoc na úrovni primeranej tomu okamihu a miestu a vecnému vybaveniu, alebo zabezpečiť, aby následne dostal primeranú starostlivosť.
4. V prípade vojny, prírodných a iných hromadných katastrof, je lekár povinný bezodkladne reagovať na výzvu príslušných úradov.
5. Od lekára nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu okrem prípadov bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia osôb. Ak lekár uplatní výhradu svedomia, je povinný o tejto skutočnosti informovať svojho zamestnávateľa a pri uplatnení výhrady svedomia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj svojich pacientov.
6. Lekár môže odmietnuť poskytnutie lekárskej pomoci z vážnych osobných alebo profesionálnych dôvodov, je však povinný pacientovi zabezpečiť inú lekársku starostlivosť. Lekár musí dať kolegovi, ktorý pacienta preberá, všetky dostupné informácie o pacientovom zdravotnom stave.
7. Lekár v zásade nemôže liečiť pacienta bez osobného vyšetrenia. Vo výnimočných prípadoch núdze, vyššej moci (ochorenie na vzdialenom mieste, lodi, lietadle a pod.), ak je ohrozený život alebo hrozí vážna ujma na zdraví, môže lekár vykonávať indikáciu prostredníctvom elektronických prostriedkov (e-mail, internet, skype). V iných prípadoch konzultácií alebo

- rád kolegovi alebo pacientovi elektronickými prostriedkami je zodpovedný za prípadné ohrozenie zdravia pacienta, ak sa takto doporučený postup dodrží osobou, ktorej bolo konzílium alebo rada poskytnutá.
8. Lekár je povinný s nevyhľaditeľne chorým pacientom zaobchádzať s rovnakou starostlivosťou a ohľaduplnosťou ako s pacientom, ktorý má šancu na uzdravenie.
 9. Lekár je povinný v primeranom rozsahu a primeraným spôsobom pravdivo informovať pacienta o jeho chorobe, potrebnej liečbe a vyhlídkach na uzdravenie. Lekár sa musí vyhnúť takému správaniu, ktoré by mohlo vyvolať dojem, že je pacientov zdravotný stav horší, ako je v skutočnosti.
 10. Lekár musí byť k pacientovi nezaujatý, bez ohľadu na osobné alebo príbuzenské vzťahy a svoje názory o zdravotnom stave má vyjadrovať iba v prípade, ak sa na to pacient pýta alebo je to v pacientovom záujme.
 11. Lekár sa k pacientovi správa korektne, s pochopením, s rešpektovaním možnej miery intimity a s trpezlivosťou a nezníži sa k hrubému alebo neetickému konaniu. Lekár rešpektuje pacienta ako partnera so všetkými občianskymi právami a povinnosťami, vrátane zodpovednosti za svoje zdravie.
 12. Lekár nesmie pacienta zvýhodniť pred iným pacientom z dôvodov vedených hmotným záujmom s výnimkou postupu upraveného právnym predpisom.

V.

Udržiavanie a zvyšovanie odborných vedomostí

1. Lekár má povinnosť a právo počas celého obdobia výkonu povolania zvyšovať svoje odborné vedomosti.
2. Pri použití novej liečebnej metódy, lekár musí mať na zreteli záujem pacienta a skutočnosť, že metóda môže byť použitá len po dôslednom zvážení rizika a prínosu pre pacienta.
3. Lekár môže vykonávať lekárske zákroky iba vtedy, ak má pre výkon príslušné odborné vedomosti a zručnosti. Ak pritom použije zdravotné prístroje, tieto musia byť certifikované a lekár musí byť na ich použitie vyškolený. Uvedené zásady sa nevzťahujú na prípady ohrozenia života pacienta, ktoré nie je možné riešiť iným spôsobom.
4. Lekár môže použiť iba schválenú zdravotnícku techniku a materiál na použitie ktorých získal dostatok praxe.
5. Ak po vyšetrení alebo v priebehu vyšetrenia lekár zistí, že nemá dostatočné vedomosti alebo skúsenosti, aby pacientovi zabezpečil primeranú starostlivosť, je povinný žiadať o konzultáciu lekára s príslušnou odbornosťou alebo odoslať pacienta k nemu.

VI.

Integrita a obraz lekára

1. Lekár má byť vzorom etického a profesionálneho prístupu, ktorý prispieva k zvýšeniu jeho morálnej a profesionálnej prestíže a prestíže celej lekárskej profesie.
2. Lekár nemôže používať nedôstojné praktiky k rozšíreniu počtu pacientov. Je zakázané takéto aktivity iniciovať prostredníctvom druhých osôb. Reklama a inzercia súkromnej praxe, zdravotníckych zariadení a používaných diagnostických a liečebných metód sú povolené. Reklama musí byť pravdivá, striedma, výsostne informujúca a nesmie mať znaky nekalej súťaže. Text reklamy a jej zverejnenie nesmú znížiť vážnosť povolania lekára.
3. Lekár nesmie využiť svoju verejnú funkciu alebo verejné postavenie na zvyšovanie počtu svojich pacientov.
4. Lekár môže používať iba označenie, ktoré má právo používať s ohľadom na ním získanú odbornosť.
5. Lekár môže informácie o ním poskytovaných zdravotných službách uverejňovať ak sú pravdivé a môže v nich byť uvedené odkazy na :

- miesto výkonu, ordinačné hodiny,
 - získané lekárske špecializácie a tituly, potvrdenia o vzdelaní
 - ním používané liečebné metódy, a to len v prípade ak sú tieto metódy odborne overené a odborným svetom uznávané,
 - ním získané ocenenie.
6. Tieto informácie však nesmú v pacientovi vyvolať dojem, že poskytnutie starostlivosti iným lekárom by mohlo ohroziť jeho zdravie.
 7. Lekár nesmie propagovať lieky alebo zdravotnícke pomôcky zo zisťovaných dôvodov. Odporúčenie lieku pacientovi v súvislosti s liečbou pacienta alebo uvedenie v odbornej prednáške, publikácii, prezentácii alebo vedeckej práci sa nepovažuje za propagáciu.
 8. V rozpore s etikou sú dohody medzi lekármi, lekármi a lekárnikmi, lekármi a ďalšími zdravotníckymi pracovníkmi, ktorých cieľom výlučne získanie materiálnych výhod a ktoré by obmedzovali rozhodovanie pacienta, alebo ho poškodzovali.
 9. Lekár nesmie vykonávať činnosti, a to aj mimo výkonu povolania, ktoré by znižovali vážnosť lekárskeho stavu.
 10. Lekár nesmie spolupracovať s osobou alebo pomáhať osobe, ktorá vykonáva nelegálne lekársku prax alebo inú činnosť ktorá je poskytovaním zdravotnej starostlivosti bez príslušného povolenia. Takúto skutočnosť je lekár povinný oznámiť príslušným orgánom.

VII.

Poplatky, odmena lekára

1. Lekár je oprávnený požadovať od pacienta poplatky iba v prípade, ak takéto konanie nie je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi.
2. Lekár je povinný zabezpečiť informovanie pacienta o výške poplatku vopred. V prípade, ak je zdravotná starostlivosť ktorú má poskytnúť pacientovi hrazená z verejného zdravotného poistenia, lekár môže požadovať ďalšie poplatky od pacienta iba v prípade, že mu poskytne zdravotnú starostlivosť vyššieho štandardu a za podmienky, že poskytne pacientovi možnosť výberu.
3. Lekárovi za jeho prácu patrí primeraná odmena zodpovedajúca skutočným nákladom. Bezplatná služba je dovolená v prípade charitatívnej činnosti, práce pre vzdelávanie a vedu a činnosti špecifikované zákonom.

VIII.

Vzťahy medzi lekármi a ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi

1. Lekár je povinný pri styku s kolegami a ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi konať v duchu profesionálnej úcty a vzájomnej podpory. Základom týchto vzťahov je vzájomné čestné, slušné, spoločensky korektné správanie, spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním kompetencie a priznaním práva na odlišný názor.
2. Vzájomná výmena informácií musí byť vedená tak, aby starostlivosť o pacienta bola optimálna.
3. Pri negatívnom odbornom stanovisku nie je dovolené použiť formulácie urážajúce profesionálnu česť kolegu. Lekár nesmie kolegu osočovať alebo rozširovať o ňom nepravdivé údaje. Lekári majú napomáhať ochrane kolegu, ktorý bol bezdôvodne alebo krivo obvinený.
4. Ak lekár zistí, že iný lekár sa dopustil odbornej alebo etickej chyby, najprv s ním túto vec prerokuje. Ak ani v takom prípade nepríde k náprave, je lekár túto skutočnosť povinný oznámiť komore alebo inému príslušnému orgánu.
5. Lekár, ktorý mal pacienta v starostlivosti, je povinný poskytnúť konzultáciu na žiadosť iného lekára pri zachovaní atmosféry vzájomnej úcty a rešpektovania sa tak, aby v očiach pacienta nedošlo k poškodeniu odborného kreditu lekára, ktorý o konzultáciu požiadal.

IX.

Povinnosti voči komore

1. Lekár, ktorý je členom komory nesmie konať v jej neprospech a má podporovať činnosť komory a podľa možností sa na jej činnosti podieľať.
2. Ak má lekár výhrady voči činnosti komory alebo jej jednotlivým funkcionárom, je povinný toto riešiť najprv predovšetkým prostredníctvom orgánov komory alebo jej funkcionárov.
3. Ak lekár prijal funkciu v komore, je povinný si plniť povinnosti ktoré z nej vyplývajú.

X.

Záverečné ustanovenia

Deontologický kódex SLK bol prijatý na XXIX. Sneme SLK v Žiline dňa 19.09.2014. Platnosť a účinnosť nadobúda dňom jeho prijatia.